

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculu[m] officii misse expositorium

Johannes <de Lambsheim>

Heidelberg, 1495.06.29

Tercia pars misse dicitur Oblatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30862

7 et glorie. vt significet se nō erubescere cui
 angelū et xpm. Os qz xpm cōfitemur.
 13 Pectus. qz xpm credimus. Stamus vt
 mens in celū dirigitur: et q̄si euangeliū
 14 secuturi. Signat librum quasi dicat hic
 15 est liber crucifixi quē predicō. Oscula-
 tur euangeliū tāq̄ pectus dñi. Signat
 16 os et pectus. qz de xpo sp nra debet esse
 locutio et cogitatio. Diacon⁹ dalmaticā
 induit q̄ castitatē significat. Ample ipi⁹
 17 manice: largitatē designat. Scolā in s̄
 nistra portat versus dextrā. qz ascēdem⁹
 a sinistra p̄p̄tis miserie ad dextrā cele-
 18 stis glorie. Lecto euangeliō offert illud
 osculandū p̄s bytero. vt ostēdat oīa bona
 ad deū esse referēda. P̄el byter illud oscu-
 latur cū diacono vt dicat illud. Consen-
 tio legi dei s̄m interiorē hoīem. Et in h̄
 est finita euangeliū sancti lectio. q̄ nobis
 est salus et p̄tectio.

De simbolo fidei.

Post euangeliū sequit credo. i. fides
 salutaris cōfessio. Et ideo clamat tā in-
 struct⁹ popul⁹ q̄ corde credit. sed p̄s by-
 ter illud incipit. vt ostēdat q̄ fides est do-
 nū dei: a q̄ cūcta bona p̄cedūt. Vel qz a
 xpo fides reuelat: et ab ipō ad populū di-
 rimit. Chorus statim cōcinit vt ostēdat
 q̄ tā oēs fidē operant quā p̄ dilectionē re-
 ceperunt. Dicat alte vt ab oibus discat.
 Dicat autē symbolū a s̄m. i. simul. et bole-
 snia q̄si plurimoz sentētia.

3. Tercia pars misse di- citur Oblatio.

Post q̄ dictū est de his q̄ p̄tinet
 ad populi illuminationē. nūc cō-
 sequēter videndū est de terciā p̄-
 te q̄ dicit oblatio. Et habet sub se quin-
 qz. Nā primo p̄mittit populi offerentis
 erulatio. in offertorio. Secundo sequit
 sacerdotis p̄paratio. Tercio pontif orōis
 interpellatio. in secreta et orationibus.
 Quarto subiungit laudis excitatio. in p̄-
 fatione. Quinto addit hymni diuini de

cantatio. cū dicit. Sanctus sanct⁹ sanct⁹
 ce⁹. Ordo est pueniēs vt post p̄dicatiōis
 fides seq̄t in corde. laus i ore. fruct⁹ i ope
 Nā p̄dicatio est in euāgelio. fides i sim-
 bolo. laus et honorificētia in offertorio:
 fructus in sacrificio. Ergo merito dicen-
 dum est de ipō offertorio.

De offertorio.

Quum autē nulla oblatio accepta sit
 deo: nisi deus sit cū offerēte p̄ gratiā. er-
 go sacerdos p̄mittit offertorio dicit. Do-
 minus sit vobiscū sup. ad offerendoz ob-
 lationē. Salutaūt primo ante collectā
 populū ad p̄solandū. quo aduocatus est
 dñs. optās vt dñs sit cū eo ad eius desi-
 derij expletionē. Secūdo ante euāgelii
 vt dñs sit cū eo ad instructōis p̄fectionē
 Nunc eū salutat vt cū eo sit deus ad of-
 ferendoz receptionē. q̄si dicat. Dñs vo-
 biscū sit. vt in sacrificiū deo offeramini.
 vt circa sapore oblatōis afficiamini vt ob-
 oblato sacrificio incorporemini.

Cui respondet a p̄lo. Et cū spū tuo. q̄
 tinus hoc sacrificiū in spū offerat. De-
 inde sequit offertoriū. cui p̄mittit verbū
 ad orationē exhortatoriū dicit. Orem⁹
 sed nō statim subiūgit orationē. ad innu-
 endū q̄ pura orō exigit ad hoc vt mune-
 ra et dona nostra deo offerant placabilia
 Dicit oremus. quaten⁹ fidē in simbolo
 firmiter teneam⁹: et ope impleam⁹. Et
 vt ad diuina mysteria deuote accedam⁹
 Scra cogitatioē meditatōē r̄ informatōē
 q̄ habuim⁹ in euāgelio. vocali p̄fessione
 quā fecim⁹ in simbolo. Reali exhibitōē:
 quā p̄tendim⁹ in offertorio. Offertoriū
 fecit erulatoz r̄ leticiā offerentiū. Et iō
 solēnter cantat. ad significandū q̄ ea q̄
 deo sunt offerēda: offerri dñt cū mētis le-
 ticia. qz hilare datore diligit de⁹. Sunt
 autē deo tria offerēda. Primo ipē p̄sone.
 Secūdo necessaria sacrificio. s. vinū r̄ pan-
 nis. Tercio sacerdoti manualis oblatio
 Offerre fecit se fidei r̄ orōni. sacerdotis
 cōsentire

De sacerdotis triplici preparatione.

Sacerdos tribus se pparat ad offerē
dum et psecrandū. Thurificatōe. lotōe
et orōe. Primo altaris thurificatōe. i. de
uotōis odorē. munditiē nitore. et cordis
ardore. Secōdo se pparat digitoꝝ lotione.
ad excitandū se p̄cipue ad internā deuotō
tionē et puritatē. Et q̄ p̄us lor^o est a ma
iorib^o. iā etiā a minimis et uenialib^o pur
gari optat dicens illud. Ampli^o laua me
et cetera. Tercio pparat se orōnis suffragio. et
hoc dupl^r. Primo p seipm orando. Sec
cūdo suffragiū ab alijs postulādo. Quo
ad primū tres dicit orōnes fm̄ p̄suetudī
nem ecclesie romane. Prima ibi. In spū
hūilitatis. In hac orōe tria petunt q̄ des
bent esse in celebrāte. scz. humiliatio cor
dis cum dicit. In spū hūilitatis. Cōtri
tio mētis. ibi. et in aīo cōtrito. recta inten
tio offerētis et cetera. Secōda orō est illa. Veni
inuisibilis p̄r. in q̄ postulat sacrandoz
munerū psecratio. Tercia est illa. Sus
cipe sancta trinitas. in ip̄a postulat ob
latōis p̄fect^o. ad honorē dei. in laudē san
ctorū. et ad nostrā salutē. Deponit autē ca
licē. et inter s̄ et calicē hostiā. designat q̄
x̄ps fuit mediator dei et hoīm. Aurū s̄
gnificat deitatē in calice. argentū hūani
tatē. patena caritatē latitudinē. hostia ro
tūda x̄pm fecit. qui principio caret et fine
Alexander instituit vinū cū aq̄ in calicē
poni qd̄ fecit. Primo in x̄po deitatē esse
cōiunctā hūanitati. Secōdo fecit populū
x̄po adunatū. qz vinū designat x̄pm. aq̄
ecclesiā. Tercio ideo. qz hoc x̄pm in cena
credim^o fecisse. Deinde postulat supra
gū eccie. et ad pplm se puatēs dīc. Ora
te. p me fr̄es et sorozes. qz et ip̄e circūda
tus est infirmitate. et ideo vt homō dei
indiget adiutorio. Appellatōe fratris et
soro. innuit ecclesie vnitatē. charitatē col
ligationē. et pacis vnionē. Huic petiti
o ni rident aliq̄. Suscipiat dñs sacrificiū

de manibus tuis. ad laudē et gloriā no
minis sui. ad vtilitatē nr̄am et totius ec
clesie sancte.

De secreta.

Sic ergo munitus sacerdos p̄ficiat se
cretā orationē in qua petit vt popul^o off
ferēs in suis donis et cū suis donis deo
incorporand^o offerat. Nec orō dī secreta
qz secrete dicit. Et in ip̄a sanctissima po
stulant et offerunt q̄ a cōi populo celari
debet vt amplius venerent. Per hoc vt
alte secretā cōcludit. assensum populi qz
rit. qz ip̄e sacerdos est q̄si legat^o populi.
ideo eius vocē p̄sentēs dicit amen. i. fiat.
Per x̄pm in q̄ exaudimur a p̄re. sicut p̄s
tisti. vt dñs velit eū exaudire. q̄tenus pe
titiones q̄s secrete fudit effectū p̄sequā
tur. Et sic finis principiū. orōis principi
ū est p̄fationis.

De p̄fatione.

Audies autē sacerdos hanc populū cō
fessionē. p̄cedit ad p̄fationē. q̄ p̄locutio in
terpretat. Quia sacerdos populū ad al
tiora patū sentēs. p̄loquit eis publice
de sacramēti altitudine et reuerētia. P̄es
fatio dī populū et sacerdotis ad sac̄m p̄
paratio. Dicit etiā p̄locutio totius cano
nis. P̄fatio alte canit. qz illud sacramē
tū altissimū requirit mētis eleuationē. Et
in signū qz celestia appetit gaudia eleuat
man^o. Sequit. Dñs vobiscū. sup. ma
nere dignet. et vos deducere ad illud cō
uuiū dignissimū in q̄ x̄ps fons pietatis
sumit. In p̄fatione ad tria exhortamur.
Primo ad mētis eleuationē. ibi. sursum
corda. sup. leuatei celestib^o. Sursum in
quā. intellectu veritatis. affectu charita
tis. virtute p̄uersatōis. rectitudine inten
tionis. R̄ndet pls. Habem^o. i. habere
debemus. Secōdo hortamur ad gratiarū
actionē cū dicit. Gr̄as agamus dño deo
nr̄o. dicit deo. qz nos creauit. dño. qz rede
mit. nr̄o. qz nos saluauit. Tercio subiu

git exhibitioꝝ rationē dicēs Vere dignū
et iustū est. Dicit vere. q̄ ip̄e est veritas.
Dignū. q̄ bonū. Iustū. q̄ bñficius est.
Equū. q̄ misericors est. salutare. q̄ sa-
lus est. **V**alde vere dignū est. rōne eius
excellētie. Iustū rōne bñficiētie. equū
rōne pmissi. salutare rōe sui bñplaciti.

b. d.

Hic nota q̄ dicitur v. et d. cōnere i mes-
sio eū cruce ponunt p vere dignū. Ista p
dicitōe. Per v q̄ superū est ap̄ta inferius
clausa signat xpi bñtētas q̄ in m̄re virgi-
ne p̄ncipiū habuit sed sine carebit. D q̄
circulariter est clausa fecit ip̄i deitātē q̄
finē nō habet nec p̄ncipiū. Tract⁹ in me-
sio cruce efficit r eas federat. q̄ p passio-
nē xpi pacificat hoies deo. **U**n̄ versus.

T genus humanū d signat deitatem;
Stans crux in medio federat ista duo.

Sub h̄c gratiarū actionē. cū dicit. **A**ds
tibi sp̄ et vbiq̄ gr̄as agere dñe sa. pa. o.
eter. de⁹. Per xpm do. no. i. mediatoꝝ re-
demptōꝝ r aduocatū. per quē sup. xpm
tremūt p̄tates tremore reuerētie. Celi ce-
lorūq̄ virtutes. i. alioꝝ angelorū choꝝ
hic nō expressi. **A**c beata seraphin: socia
ecultarōe. i. cōcordi iubilatōe. cōcelebrāt:
id ē ynanimiter magnificāt solēnter r io-
cunde. Cū quib. i. angelis. et n̄ras vo-
ces hūiles. admittit iubeas. o de⁹ in laudē
de tua dep̄camur. supplicii p̄fessione. i. de
uota laudatōne. dicentes. hymnum. scz
Sanctus:

De Sanctus

Ecclēsia em̄ se sperans saluari. et vna cū
angelis deū eternaliter laudare. p̄format
s. ip̄is in p̄conio laudatōis. dicēs. San-
ctus sanc. s. q̄d est cōis angeloz hoimq̄
a. laudē trinitatis adoratio. Sanct⁹ d̄
hymn⁹ angeloz et hoim. **N**ā primo po-
nunt verba angeloz ad laudē diuinitatē
p̄nētia. ibi. sanct⁹ r̄c. Scdo vba hoim
ad laudē hūanitatē. cū dicit. **B**ndictus.
Ec̄c̄q̄ p̄grue iste hymnus. ex duabns
vob̄ collectus p̄mitat̄ sacrificio. in quo

fm Grego. vna summis: terrena celesti-
bus cōiungant. **H**unc hymnū beatus
Sixtus cōposuit ex trib. **E**t laude. cū
dicit. sanctus. **E**x orōne. ibi. osanna. **E**c
gratiarū actōe. ibi. benedict⁹. **I**n h̄ hym-
no quinq̄ expr̄mit. **P**rimo trinitatē p̄so-
nalē. cū ter dicit. sanct⁹. **S**ecdo vnitatē es-
sentialē. cū addit. dñs deus. **T**ercio in-
effabile. dei potestātē. cū subiūgit. saba-
oth. i. princeps exercitū. scz angelorū et
hoimū. **Q**uarto bonitatē diuinale. ibi.
Pleni sunt celi et terra. sup. angeli r ho-
mines. gloria tua. **Q**uinto petim⁹ felicit̄
tatem finalē. ibi. **O**sanna in excelsis. i. in
altissimis in celo. **O**sanna hebraice d̄ la-
tine. salua dñe obsecro pplm tuū. **D**upl̄
catur p̄ter dupl̄cē stolā gloriē. corp̄is
et aie. **E**l q̄ petim⁹ saluari in aia r in
corpe. cū dicit. **B**enedict⁹ signū crucis
facit. q̄ ille q̄ venit. p crucifixionē. nos re-
demit. saluauit. et p cruce triumphauit.
Hymnū dicēs iūgit manus vt v: r̄bis
attentio mētis copulet. **C**ampana pul-
satur vt fideles ad p̄parationē excitentur
Lumē accendit vt in eis deuotio auge-
scat. **A**ltare osculat et erur in libro. in si-
gnum q̄ ex corde ad xpi salutē. r ad hono-
rem christi crucifixi vult sacrificare. **E**t
ideo ante canonē imago crucifixi depin-
gitur. vt nō modo intellectus tm̄ sed et
am figure aspect⁹ memoriā excitaret do-
minice passionis. **O**sculat cruce. q̄ per
xpi cruce recōciliati sum⁹ deo patri.

Quarta pars misse dicitur.
Cōsecratio que continet in
se totū canonē. qui diuidi-
tur in tres partes.

Dicit acclamatū p̄conium se-
quitur secretum silentium in
quo Canon misse deuote di-
citur et sacrum mysteriū pera-
gitur. in quo christus sumitur. **I**n hac